

Jef Goossenaerts en het Vlaamse Volkstoneel. Propaedeuse van theaterhistoriografie *

door

FRANK PEETERS

Deze bijdrage kent twee onderdelen zoals reeds in de titel resp. ondertitel tot uiting komt.

Enerzijds wordt er een evenementieel stuk theatergeschiedenis in herinnering gebracht met bijzondere aandacht voor de 'aanstichtende' rol van Jef Goossenaerts. Er wordt nader ingegaan op het tot stand komen van het Vlaamse Volkstoneel zijn anteceden-ten en protagonisten : Staf Bruggen, Jef Goossenaerts en Jan Oscar De Gruyter. Hieruit blijkt niet alleen dat Jef Goossenaerts een essentiële rol heeft gespeeld in het samenbrengen van de belang-rijkste krachten van het Vlaamse Volkstoneel, Staf Bruggen en De Gruyter, maar eveneens en vooral, de eminente functie die hij in het jonge Vlaamse Volkstoneel als 'zaakvoerder-secretaris' waarnam, functie waarin hij de praktische organisatie en de dag-dagelijkse problemen behandelde.

Deze reconstructie wordt afgebroken bij het definitieve verdwij-nen van De Gruyter en met hem Goossenaerts uit het V.V.T., 1924, jaar waarin het oorspronkelijke Vlaamse Volkstoneel wordt „omgedoopt” tot de „Samenwerkende Maatschappij het Katholieke Vlaamse Volkstoneel” met de pregnante verschijning van Johan de Meester jr.

Anderzijds echter vormt dit eerste deel slechts de pretekst voor een ruimer pleidooi. Inderdaad, in de mate waarin Jef Goossenaerts en met hem het Vlaamse Volkstoneel deel uitmaken van onze theatergeschiedenis zijn zij ook object van de theaterhistoriografie. We gaan hierbij uit van de bedroevende vaststelling dat de ge-schiedschrijving van het theater in Vlaanderen en van het Vlaamse theater nog hopeloos verstrikt zit in een ouderwetse, vrijwel exclusief hermeneutische, benadering waarbij de evenementieële descriptie in het beste geval wordt vervolledigd met een intuïtief evalueren.

* Samenvatting van de lezing gehouden op 24 oktober 1981 voor de sectie Moderne filologie en Literatuur.

** De integrale tekst van deze lezing verschijnt in *Wetenschappelijke Tijdingen* (1982).

Van een echte interdisciplinaire bevloeiing vanuit de historiografie met inbegrip van het moderne wetenschappelijke areaal (hypothesevorming, falsifikatie, intersubjectieve toetsing enz.) is er vrijwel nergens een spoor te bekennen.

Wij pleiten daarom voor een grondig vernieuwende aanpak en dit dan gewapend met het methodologische alaam van de Franse historici zoals dit wordt aangetroffen bij de 'Annales-groep'.

Met Fernand Braudel, de meest eminente vertegenwoordiger van deze strekking als mentor, dringen we aan op een overstijgen van het evenementiële registreren in het voordeel van de studie van de onderliggende conjuncturen en de allesbepalende structuren.

Voor Braudel bestaat de historische tijd uit drie simultane maar onderscheiden curven: de evenementiële, de conjuncturele en de structurele.

Dat hierbij de verklaring van de 'geschiedmaker', de 'ooggetuige' sterk aan belang inboet is evident.

Met dit theoretische frame in ons achterhoofd kunnen we overgaan tot een vernieuwde vraagstelling m.b.t. onze geschiedenis, mut. mut. onze theatergeschiedenis**.